

ZAPISNIK 31. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 20. 12. 2023, od 9.30 do 11:30

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Dean Čerin (Trgovinska zbornica Slovenije), Barbara Franko (Odbor za shemo Flik), Lucija Frlec (Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Urška Kos (Uprava Republike Slovenije za javna plačila), Davor Lekić (Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence), Tomaž Lešnik (Dinit d. o. o.), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), Barbara Mesojednik (Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport), Gregor Rakar (Telekom Slovenije d. d.), Marko Tretnjak (Zveza potrošnikov Slovenije), Nada Zidar (Slovensko zavarovalno združenje)

Prisotni namestniki članov: Valerija Kunštek (Finančna uprava Republike Slovenije), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije), Tomaž Žgajnar (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve)

Ostali prisotni: Marko Pahor, Anja Rijavec Uršej, Nina Frkovič, Tina Vehovar Smole, Martin Pezdir, Rebeka Reven in Ana Jaklič (vsi Banka Slovenije)

Odsotni člani: Luka Gabrovšek (MasterCard Europe), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Zdenka Kajdiž (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve), Aljoša Lovrič Petrič (Nexi Slovenija d. o. o.), Marta Mihelin (Finančna uprava Republike Slovenije), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Leon Stare (MBILLS d. o. o.), Nataša Tomc Jovović (NLB d. d.), Stanislava Zadavec Capriolo (Združenje bank Slovenije)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 31. seje Nacionalnega sveta za plačila
2. Strategija razvoja trga plačil v Sloveniji
 - Sprejem končnega predloga Strategije razvoja trga plačil v Sloveniji za obdobje 2024 – 2028
3. Takojšnja plačila
 - Informacija o napredku na področju uveljavitve slovenske sheme za takojšnja plačila (Flik)
 - Status obravnave oziroma sprejetja zakonodajnega predloga za takojšnja plačila
4. Razno
 - Osnutek Nacionalnega programa varstva potrošnikov 2024-2029,
 - Aktivnosti in napredek na področju digitalnega evra in
 - Tematski sestanki za obravnavo predloga Direktive o plačilnih storitvah in storitvah elektronskega denarja na notranjem trgu (PSD3), predloga Uredbe o plačilnih storitvah na notranjem trgu (PSR) in predloga Uredbe o uvedbi digitalnega evra.

Ad 1) Potrditev dnevnega reda 31. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)

S. Anko je pozdravil prisotne in spomnil na vzpostavljeni sedežni red, ki temelji na kroženju po abecednem vrstnem redu nazivov institucij. Izpostavil je zamenjavo članstva s strani AJPES, ki je namesto M. Kunšek imenovala Z. Kajdiž, v. d. direktorice. Kot novo članico je pozdravil tudi B. Franko, vodjo produkta Flik, ki je pojasnila, da njena namestnica ostaja V. Matjašič.

S. Anko je prisotne seznanil, da je bil zapisnik 30. seje potrjen v dveh krogih usklajevanja, napovedal sestanek Nacionalne skupine deležnikov za digitalni evro, ki bo sledil seji NSP, ter predstavil dnevni red seje.

Sklep 1: Udeleženci so potrdili dnevni red 31. seje NSP.

Ad 2) Strategija razvoja trga plačil v Sloveniji

S. Anko je naznanil začetek obravnave ključne vsebinske točke ter se zahvalil za vse predloge sprememb, podane s strani članov v okviru pisnega postopka na osnutek Strategije razvoja trga plačil v Sloveniji za obdobje 2024-2028 (strategija) in izrazil željo, da se začne strategija čimprej izvajati.

T. Vehovar Smole je [predstavila](#) pregled izbranih predlogov sprememb, prejetih v okviru omenjenega pisnega postopka. Razložila je, na kakšen način smo v končnem predlogu strategije upoštevali redakcijske in vsebinske predloge članov in katera merila smo pri tem upoštevali. Pojasnila je še, da je bil ključen razlog za neupoštevanje določenih predlogov neskladje z že izraženimi in usklajenimi stališči deležnikov NSP v preteklih razpravah na NSP. Zaključila je s predstavitev izhodišč za razpravo: (i) potrditev nove vizije NSP, (ii) potrditev predloga za vključitev citatov v strategijo ter (iii) potrditev strategije.

S. Anko je poudaril, da je na seji prisoten tudi viceguverner M. Pahor, kar dokazuje njegovo podporo aktivnostim NSP, tudi strategiji, ter povabil prisotne k podaji splošnega odziva na strategijo.

B. Tomažič, čigar mnenje je podprla A. Mejač Krassnig, je izrazil pomislek glede popravka besedila pri 1. fazi iniciative, ki se nanaša na obvezno sprejemanje elektronskih plačil na prodajnih mestih, v smeri zmanjšanja vloge javnih oblasti v komunikacijskih aktivnostih in prelaganja celotne odgovornosti za izvedbo komunikacijskih aktivnosti na ponudnike. T. Vehovar Smole je pojasnila, da je bil namen popravka uravnotežiti odgovornosti vseh deležnikov pri izvajanju komunikacijskih aktivnosti, saj so bile v prejšnji verziji javne oblasti izrazito izpostavljene kot nosilke komunikacijskih aktivnosti. Vendar pa, da se bo predvsem v fazi operacionalizacije strategije konkretnije dogovarjalo glede načina (kdo in kako) izvajanja posameznih strateških iniciativ. Na seji smo se dogovorili za splošno navedbo: »da NSP spodbuja komunikacijo vseh relevantnih deležnikov do uporabnikov«.

B. Gašperin je izrazila nestrinjanje s predlogom končne verzije strategije, saj ne upošteva predloga, ki ga je Ministrstvo za finance podalo v pisnem postopku, da se 3. strateška iniciativa, ki se nanaša na sprejemanje elektronskih plačil, vključno z obveznim sprejemanjem elektronskih plačil zaradi čimprejšnje obravnave te iniciative, združi s 1. strateško iniciativo, ki se nanaša na razvoj uporabniške izkušnje.

S. Anko je izrazil presenečenje nad stališčem Ministrstva za finance in pojasnil, da ne vidi omejitev, da bi začeli z obravnavo (fazne) iniciative za obvezno sprejemanje elektronskih plačil že v začetku leta 2024. Pojasnil je še, da je strateška iniciativa občutljiva in da zaradi trgovcev ni primerno vzpostavljati obveznega sprejemanja elektronskih plačil na prodajnih mestih brez predhodnih aktivnosti

ozaveščanja. Pojasnil je še, da NSP nima pristojnosti zakonodajnih iniciativ in če se Ministrstvo za finance odloči, da se bo v Sloveniji vzpostavila obveznost sprejema elektronskega načina plačevanja, za to ne potrebuje soglasja NSP. Ambicija faznosti, z zagotovitvijo ozaveščanja, pa je ravno v tem, da se tlakuje morebitna odločitev zakonodajalca. S. Anko je poudaril, da se bo strategija začela izvajati šele, ko jo bomo sprejeli, če bo zamik pri sprejetju, bo to pomenilo zamik pri izvajanju.

D. Čerin je pojasnil, da trgovci sprejemajo opcijo obveznega sprejemanja elektronskih plačil, vendar morajo biti izpolnjeni določeni pogoji, saj bi takšna obveznost lahko zelo vplivala na konkurenčnost, predvsem malih trgovcev. B. Gašperin je menila, da je ključno, da se druga faza izvaja sočasno s prvo fazo, oziroma da začetek druge faze ni pogojen z zaključkom prve faze, s čimer se je strinjala tudi A. Mejač Krassnig z vidika, da je izvajanje komunikacijskih aktivnosti enostavnejše v primerjavi s preučevanjem zakonskih vidikov, povezanih z obveznim sprejemanjem elektronskih plačil. B. Gašperin je podprla predlog za oblikovanje sklepa, vezanega na časovnico izvajanja strateških iniciativ, na podlagi katerega bi lahko podprla strategijo.

S. Anko je dejal, da je cilj tlakovati pot do skupnega cilja in podpira oblikovanje dodatnega sklepa, ki bi bil ločen od strategije, s ciljem zagotoviti čimprejšnje sprejetje strategije, ter ponudil Ministrstvu za finance še možnost vodenja delovne skupine za uresničevanje strateške iniciative obveznega sprejemanja elektronskih plačil.

M. Pahor je podal dodaten argument v podporo faznosti iniciative obveznega sprejemanja elektronskih plačil. Namreč, če bi se hitelo z uvajanjem zakonske obveznosti sprejemanja elektronskih plačil, bi to lahko privedlo do tega, da bi se uvajale določene izjeme, ki pa imajo lahko lastnost, da ostanejo trajne. To pa bi nas lahko oddaljilo od cilja.

B. Mesojednik je še komentirala, da je z vidika varstva potrošnikov pomembno, da ima potrošnik možnost izbire, s tega vidika je pomembno nadaljnje zagotavljanje dostopa do gotovine.

Sledilo je oblikovanje konkretne dikcije strateške iniciative obveznega sprejemanja elektronskih plačil na prodajnih mestih. Doseženo je bilo soglasje, da se iz besedila umakne pogojnik, ki določa začetek izvajanja 2. faze strateške iniciative po zaključku 1. faze, s čimer se omogoči sočasen začetek izvajanja obeh faz.

D. Čerin je izrazil nestrinjanje z obvezno uveljavitvijo sprejema elektronskih plačil na prodajnih mestih brez izvedbe promocije, rezultat katere je lahko večja uporaba elektronskih plačil. S. Anko je pojasnil, da začetek izvajanja druge faze še ne pomeni nujno uveljavitve obveznega sprejema elektronskih plačil, temveč začetek preučevanja te možnosti. A. Rijavec Uršej je dodala, da bodo konkretne aktivnosti opredeljene v delovnih skupinah, ki jih bo za ta namen oblikoval NSP, in da nobena izmed aktivnosti ne bo izvedena, če se z njimi ne bo strinjal NSP kot celota.

Glede citatov članov NSP za dodajanje osebne note strategiji je S. Anko pojasnil, da bodo člani za to dobili usmeritve, saj ne želimo komercialno usmerjenih besedil, temveč podporne citate, vezane na vsebino strategije.

S. Anko se je vsem zahvalil za dve leti dela in kooperativnost pri sprejemanju strategije.

Sklep 2: NSP je potrdil novo vizijo NSP in zadolžil Sekretariat NSP za njeno objavo na spletni strani Banke Slovenije.

Sklep 3: NSP je potrdil predlog za vključitev citatov v strategijo. Člani NSP posredujejo citate Sekretariatu NSP najkasneje do 12. 1. 2024.

Sklep 4: NSP je, na podlagi doseženega soglasja glede popravkov opisov strateških iniciativ, potrdil končni predlog strategije.

Sklep 5: NSP se je strinjal, da prve tri strateške iniciative začne naslavljeni že v letu 2024, pri čemer se 1. in 2. faza strateške iniciative, vezane na obvezen sprejem elektronskih plačil, začneta izvajati sočasno.

M. Tretnjak je po sprejetju sklepov še vprašal, kdaj se bodo naslovile ostale iniciative iz strategije, glede česar je S. Anko pojasnil, da v roku dometa strategije, ki velja za obdobje od 2024 do 2028.

Ad 3) Takojšnja plačila

B. Franko je povedala, da je bila komunikacijska kampanja za Flik intenzivna, predvsem jesenski sklop kampanje, ki je potekal od septembra do novembra 2023. Število uporabnikov Flika se je povečalo za 9 %, število transakcij med fizičnimi osebami je večje za 17 %, število transakcij prek spleta pa je večje celo za 24 %. V letu 2023 se je število uporabnikov povečalo za 25 %, število plačil med fizičnimi osebami za 51 %, plačevanje na spletu je naraslo (s praktično 0) na 43.000 transakcij na mesec. B. Franko je še izpostavila nekaj področij, na katera se bodo banke osredotočile v letu 2024.

B. Gašperin je prisotne seznanila, da je bilo v novembru 2023 doseženo politično soglasje med Evropskim parlamentom, Svetom EU in Evropsko komisijo glede besedila predloga Uredbe o takojšnjih plačilih, ki je v fazi potrjevanja. Po potrditvi bo uredba (v obliki spremembe t. i. SEPA Uredbe) objavljena v Uradnem listu EU in začela veljati, na Ministrstvu za finance upajo, da v prvem kvartalu 2024, vendar časovnice ni možno natančno opredeliti. A. Rijavec Uršej je dodala, da bo na podlagi spremembe uredbe moral biti spremenjen tudi Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih.

Sklep 6: NSP se je seznanil z napredkom na področju uveljavitve Flika in informacijo glede zakonodajnega predloga Uredbe o takojšnjih plačilih.

Ad 4) Razno

B. Mesojednik je [predstavila](#) osnutek Resolucije Nacionalnega programa varstva potrošnikov 2024-2029. Splošni cilj programa je krepitev varstva in usposobljenosti potrošnikov, predstavitev pa se je osredotočala na varstvo potrošnikov na finančnem področju, pri čemer je B. Mesojednik opozorila na pomen ohranjanja gotovine kot zakonitega plačilnega sredstva ter izpostavila pomen finančnega izobraževanja potrošnikov. Januarja oziroma februarja 2024 je predvidena obravnava predloga na Vladi RS in nato sprejem v Državnem zboru RS.

Na vprašanje S. Anka, ali je Resolucija zavezujoč akt, je pritrdila, saj bo akt sprejet v Državnem zboru, določeni so nosilci za izvedbo ukrepov in po petih letih bo podano poročilo o implementaciji. M. Pahor je vprašal, ali je nujno zapisati obveznost ohranjanja gotovine kot zakonitega plačilnega sredstva, upoštevajoč namero zakonodajalca EU za pripravo EU akta na tem področju. B. Mesojednik je poudarila, da je bila to izrecna zahteva vodstva Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. M. Tretnjak pa je opozoril, da ni problematičen le sprejem gotovine na prodajnih mestih, temveč tudi dostop do nje.

M. Pezdir je [predstavil](#) aktivnosti in napredek na področju projekta Digitalni evro. Pojasnil je, da se bo projekt nadaljeval vsaj še dve leti. Omenil je tudi Nacionalno skupino deležnikov za digitalni evro, katere ustanovitveni sestanek je 20. 12. 2023, pri tem je poudaril, da bo digitalni evro tudi v prihodnje stalna tema na NSP. Prav tako je prisotne seznanil z dogodkom Banke Slovenije na temo digitalnega evra (Digitalni evro: ko gotovina sreča tehnologijo), ki je bil 15. 12. 2023.

A. Rijavec Uršej je povedala, da sta bila organizirana tematska sestanka NSP za obravnavo predloga Direktive o plačilnih storitvah in storitvah elektronskega denarja na notranjem trgu (PSD3), predloga Uredbe o plačilnih storitvah na notranjem trgu (PSR) in predloga Uredbe o uvedbi digitalnega evra. Oba sestanka je ocenila kot konstruktivna ter prisotne seznanila z zaključnima pozivoma udeležencem obeh sestankov, da v primeru zaznave določb, ki bi zlasti zaradi nacionalnih specifik oteževale njihovo izvajanje v praksi, le-te sporočijo Ministrstvu za finance kot nosilcu aktivnosti, povezanih z obravnavo zakonodajnih predlogov v Svetu EU. S. Anko je poudaril pomen tega poziva, saj po sprejetju zakonodajnih aktov ni več smiselno opozarjati na nepraktičnosti zakonodajnih zahtev.

Sklep 7: NSP se je seznanil z informacijami glede osnutka Resolucije Nacionalnega programa varstva potrošnikov 2024-2029, aktivnosti in napredka na področju projekta Digitalni evro ter tematskih sestankov NSP za obravnavo zakonodajnih predlogov na področju plačilnih storitev in digitalnega evra.

S. Anko se je zahvalil vsem za udeležbo na seji in konstruktivno razpravo ter izrazil zadovoljstvo nad potrditvijo strategije, ki bo podlaga za delo v naslednjih letih.

Naslednja seja NSP bo predvidoma aprila 2024.

Zapisnik pripravil Sekretariat NSP, januar 2024.